

SABIEDRĪBAS INTEGRĀCIJAS FONDS

Projekts "Mūsu iespējas - mūsu nākotne"

Ziņu lapa Nr. 4

ETNISKĀ INTEGRĀCIJA: LAI VISI JUSTOS LABI

Esmu cittautiete – tas ceļ manu pašapziņu

Saruna ar valmierieti Nadeždu Jefremovu.

□ Kā tas ir – būt cittautietei Latvijā, būt cittautietei starp nedzirdīgajiem Valmieras biedrībā, kur pārsvarā visi ir pamattautības pārstāvji – latvieši? Vai esi izjutusi diskriminējošu attieksmi pret sevi kā pret cittautietei?

Pēdējā laikā neesmu izjutusi negatīvu attieksmi pret sevi tautības dēļ. Diemžēl man ir nācies to izjust, bet tas bija diezgan sen.

Manuprāt, būt cittautietei Latvijā ir forši, jo tādējādi es varu no malas izpētīt latviešiem raksturīgākās īpašības, tradīcijas un citas lietas, ko paši latvieši nemaz nemana un reizēm tā īsti nespēj novērtēt.

Tas, ka esmu cittautiete, savā ziņā ceļ manu pašapziņu un liek sevi apliecināt, lai nedarītu kaunu savai tautībai.

□ Vai var apgalvot, ka nedzirdīgie cittautieši dzirdīgo sabiedrībā cieš no dubultas diskriminācijas – dzirdes un citas tautības dēļ?

Pašlaik valsts politika aizliedz diskrimināciju, tomēr pagātnē man nedaudz ir nācies ar to saskarties.

□ Ar ko tu pati draudzējies, kas ir ģimenes draugi, kādas tautības viņi pārstāv?

Kā tu domā, kāda ir situācija jūsu biedrībā attiecībā uz dažādu tautību nedzirdīgo savstarpējo satiecību? Ja ir problēmas, kā tās risināt?

Foto: I. Kristoforova

Es uzskatu, ka tautībai nav nozīmes. Galvenais ir tas, kāds ir pats cilvēks, pārējam nav nozīmes.

Varu teikt, ka pazīstu daudzus un dažādus cilvēkus, ne tikai latviešus, un domāju, ka nedzirdīgo kopienā nav problēmu ar etnisko integrāciju. Vienīgi reizēm rodas sadzīviskas diskusijas par kādas tautas kultūru un tradīcijām.

Būtu ļoti labi, ja organizētu lekcijas, kurās varētu uzzināt katrai tautai raksturīgākās lietas: nacionālos ēdienus, tērpus, dejas, paražas, ticējumus... Tas varētu vairot iekļaušību dažādu tautību pārstāvju starpā un būtu arī ļoti interesanti.

□ Vai labi proti latviešu valodu? Kādās skolās mācījies un vai tev ir nepieciešamība papildināt savu latvie-

Domāju, ka manas latviešu valodas zināšanas ir normālas, saprotos bez problēmām. Tas tāpēc, ka mācījos Valmieras Vādzirdīgo bērnu internātskolā un pēc tam Rīgā, Raiņa vakarskolā.

□ Ko, tavuprāt, vajadzētu darīt, lai motivētu nedzirdīgos cittautiešus aktīvāk integrēties Latvijas sabiedrībā: mācīties latviešu valodu, latviešu zīmju valodu, apgūt latviešu tradīcijas utt.?

Nevajadzētu pārāk uzplīties ar mācībām, bet vispirms paskaidrot, kādu labumu tās dotu, kādā veidā atvieglotu nedzirdīgo dzīvi. Vispirms cilvēki ir jāpārliecina mācīties.

To es saku par latviešu valodu un latviešu zīmju valodu.

Citu tautu tradīcijas vienmēr ir interesanti iepazīt, tādējādi reizē arī tiek papildinātas zināšanas. Es saprotu tā: ja tu dzīvo Latvijā, tad tev ir jāzina latviešu valoda un latviešu tradīcijas.▲

Šis materiāls ir sagatavots ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu. Par šeit ievietoto materiālu saturu pilnībā atbild to autors Zigmārs Ungurs, un tas nevar tikt uzskatīts par Eiropas Savienības viedokli.

Tehnisko izpildījumu veica: LNS laikraksts "Kopsoli".

STARPETNISKS
NEDZIRDĪGO
AMATIERGRUPU
KULTŪRAS FESTIVĀLS

DZIEDOŠĀS ROKAS
2008. gada 10. maijā
pl. 13
Daugavpilī, Vienības
laukumā

un

NEDZIRDĪGO
MĀKSLINIEKU DARBU
IZSTĀDE

Daugavpils
novadpētniecības un
mākslas muzejā
Daugavpilī, Rīgas ielā 8
atklāšana 10. maijā
pl. 16

VISI, VISI LAIPNI LŪGTI!

 Uzmanību!

Vērojiet Latvijas TV – I ekrānā nedzirdīgajiem adresētu zīmju valodā veidotu raidījumu ciklu "Redzesloks", kas veltīts etniskās integrācijas tēmai!

Šī gada februārī – oktobrī šāds cikls ir iekļauts kā atsevišķa sadaļa TV raidījumā "Kopā".

Seko jiet programmai un skatieties raidījumus reizi mēnesī šādās pirmsdienās:

28. aprīlī, 26. maijā,
30. jūnijā, 28. jūlijā, 25.
augustā, 22. septembrī un
20. oktobrī.

Sākums pl. 17.45,
atkārtojums – pl. 23.45

TV EKRĀNĀ: RAIDĪJUMS "REDZESLOKS"

Ar lielu atbildības sajūtu

TV raidījumu „Redzesloks” daudzi jau laikam būs ievērojuši. Tagad raidījums „Kopā” ietver šādu sadaļu, kas ir viena no projekta aktivitātēm. Režisore šim jaunajam raidījumam ir Viktorija Žarina, bet raidījumus sagatavo un vada Irīna Kristoforova. Palūdz viņu atbildēt uz dažiem jautājumiem.

■ **Pastāsti, lūdzu, par ko tu strādā projekta aktivitātē „Redzesloks”? Kādi ir tavi pienākumi?**

Šajā projektā strādāju kā TV raidījuma „Kopā” informatīvās sadaļas „Redzesloks” vadītāja. Mūsu raidījuma mērķis ir palīdzēt nedzirdīgajiem cittautiešiem integrēties sabiedrībā, veicināt viņu aktivitāti un paplašināt zināšanas. Mans uzdevums ir informēt viņus par valstī notiekošajiem kultūras un etnisko tradīciju pasākumiem. Šajos raidījumos intervēju arī nedzirdīgos cittautiešus, izzinot viņu dzīves situāciju un iedrošinot viņus brīvi iekļauties mūsu sabiedrībā. Pirmais, kuru intervēju, bija Vladimirs Krumins.

Cilvēkus intervēšanai sameklēju pati, meklēju gan www.draugiem.lv, gan citādos veidos, tad mēģinu pierunāt atnākt uz intervijas filmēšanu. Tas ir grūti, jo daudzi atsakās, negrib piedalīties. Iemesli ir dažādi:

vieni atsakās tāpēc, ka negrib citiem izrādīties kā cittautieši, negrib publiski izcelt to, ka nav latvieši. Citi kautrējas uzstāties kameras priekšā, ir tādi, kuri vienkārši nezina, ko atbildēt uz jautājumiem... Visādi man gājis!

Slikti ir tas, ka raidījumu ierakstīšana notiek darba laikā. Daudziem šajā laikā taču ir jāstrādā, vairāki cilvēki ieteica intervijas veidot brīvdienās, bet projektā tas nav paredzēts. Atceros, bija kāda sieviete, ar kuru jau vienojos par interviju, viņu no darba nepalaida. Un tā ir ar daudziem. Iznāk, ka varu intervēt tikai bezdarbniekus.

■ **Vai vari pastāstīt kaut ko tuvāk par raidījuma veidošanu, tā saturu un cik ilgi tas būs?**

Raidījums patlaban notiek reizi mēnesī, un to veido atsevišķas tematiskas sadaļas: „Informācija”, „Iekļaujies”, „Likuma pants”, „Darba tirgus”, „Kultūra”, „Brīvstunda”, „Mācāmies latviešu zīmju valodu”, „Īsziņas”.

Šajā darbā izjūtu lielu atbildību un mācos no savām kļūdām. Piemēram, nesen mums aizrādīja, ka pirms raidījuma ir jāaskaņo informācija un aktualitātes, jo tās pēdējā brīdī var mainīties, un tad iznāk, ka kaut ko esmu paziņojusi nepareizi vai neprecīzi, tāpat maldinājusi cilvēkus. Tā ir liela atbildība!

Mūsu darba grupā vēl strādā režisore **Viktorija Žarina** un operators, mēs visi darām kopīgu darbu. →

TV ekrānā: "Redzesloks"...

Ceru, ka tā rezultāti būs nodēriģi šīs programmas skatītājiem.

■ **Vai tev pašai ir kādas domas, ko varētu uzlabot raidījuma veidošanā? Varbūt kaut kas tiek darīts nepareizi?**

Manas domas esmu jau paudusi režisorei. Vajadzētu kaut

ko mainīt tieši sakarā ar tulkošanu no latviešu rakstu valodas uz latviešu zīmju valodu.

Mēs varētu uzlabot raidījuma saprotamību, ja līdztekus runātam tekstam to tulkotu zīmju valodā nevis vārds vārdā, bet gan tā, kā tas būtu pareizi nedzirdīgo zīmju valodā, kurai ir atšķirīga teikuma uzbūve un

vārdi tiek parādīti citādā kārtībā. Tas reizēm man apgrūtina vadīt raidījumu, jo, no vienas puses, cenšos, lai nedzirdīgie mani saprot, no otras puses, jādomā atkal par latviešu valodas gramatiku.

Esmu paineresējusies, vai mūsu skatītāji manis teikto ir sapratuši. Izrādījās, ne visi. ▲

IESPĒJA: MĀCĪTIES LATVIEŠU VALODU INTERNETĀ

„Tu arī vari!”

Tā saucas līdz šim maz pieminētā viena no projekta aktivitātēm, kuras realizācijā iesaistīts arī LNS Zīmju valodas centrs.

Šīs aktivitātes būtība ir dot iespēju nedzirdīgajiem cittautiešiem mācīties latviešu valodu un latviešu nedzirdīgo zīmju valodu, izmantojot internetu. Zīmju valodas centra mājaslapā www.zimjuvaloda.lv tiks ievietota jauna tematiska video-vārdnīca – atbalsts latviešu valodas lietošanai, kura palīdzēs cittautiešiem apgūt latviešu zīmju valodu un latviešu valodu.

Liela tēmu daudzveidība dialogos

Pašlaik tiek izstrādāti apgūstamie temati. Piemēram: „*Būsim pieklājīgi*”, „*Cilvēks*”, „*Nodarbošanās*”, „*Veselība*”, „*Medicīniskā palīdzība*”, „*Pārtika*”, „*Veikali*”, „*Sadzīves pakalpojumi*”.

Sagatavoti tiks 25 temati. Dažiem tematiem ir apakštemati – sīkāks iedalījums. Piemēram, tematam „*Cilvēks*” ir trīs apakštemati: „*Ģimene*”,

„*Ģimenes stāvoklis*” un „*Vecums*”.

Savukārt katram no šiem tematiem un apakštematiem tiek piemeklēti visbiežāk lietotie un nepieciešamākie vārdi un iespējamākie dialogi.

Kā tas izskatīsies ZVC mājas lapā? Tur būs doti vārdi, frāzes un dialogi gan latviešu, gan krievu valodā. Uzklikšķinot uz vārda vai frāzes, parādīsies šī vārda vai frāzes tulkojums latviešu zīmju valodā. Tādējādi cittautieši varēs apgūt reizē gan vārda latvisko tulkojumu, gan arī tulkojumu latviešu zīmju valodā.

Darba grupas sastāvā

To visu noskaidroju, piedaloties kārtējā aktivitātes

„*Latviešu valoda mazākumtautību nedzirdīgajiem zīmju valodā*” darba grupas sēdē. Tajā piedalījās aktivitātes vadītāja **Lilita Janševska**, darba grupas locekļi **Ilona Liniņa** un **Skaidrīte Baure**, kā arī ZVC pārstāve **Velta Kleina**. Darba grupā vēl ietilpst Rīgas nedzirdīgo bērnu internātpamatskolas skolotāja **Hermīne Puriņa** – latviešu valodas speciāliste, kuras pienākumos ir sastādīt literāri pareizā latviešu valodā katram tematam atbilstošus vārdus un dialogus, kā arī pārtulkot tos krievu valodā. Problēmu risinājums rodas, vienmēr regulāri aprunājoties ar

Diskusija darba grupā

Z. Ungura foto

Iespēja mācīties latviešu...

darba grupas locekļiem par turpmāk veicamajiem darbiem. Tad apspriež arī visus aktuālos jautājumus.

ZVC aicina – esiet atsaucīgi!

Daudzi jau saņēmuši jauno zīmju valodas vārdnīcu "Ipašības vārdi". ZVC darba grupa lūdz nenolikt šo grāmatu plauktā putekļu varā, bet rūpīgi iepazīties ar to, lasīt to un sūtīt savus priekšlikumus, ieteikumus un aizrādījumus ZVC turpmākā darba pilnveidošanai.

Esiet atsaucīgi! Tikai kopīgi varam apzināt un attīstīt latviešu zīmju valodu – nedzirdīgo dzimto valodu. ▲

Jūsu rīcībā bukleti

Projekta ietvaros izdoti 4 bukleti, kuri ietver 4 dažādas tēmas. Mērķis uzlabot nedzirdīgo cittautiešu zināšanas, kā arī iepazīstināt ar pilsonības aspektiem: kā var kļūt par LR pilsoni, kas ir Latvijas Satversme, kā izpildāma himna zīmju valodā, kā arī sniegts Latvijas vēstures pārskats. Vērtīgi uzziņu avoti ne tikai cittautiešiem, bet arī jebkurai Latvijas pilsonim, lai atsvaidzinātu savas zināšanas par šiem būtiskajiem jautājumiem. Pieejami "KS" redakcijā. ▲

AKTIVITĀTE: IZBRAUKUMI REĢIONU BIEDRĪBĀS

Būt pilsonim

Ilze Kopmane

Projekta mobilās moderācijas grupa ar programmu „Būt pilsonim” ieradusies jau visās biedrībās. Jau februārī pabūts Liepājā un Ventspilī.

Martā grupa ar savu etniskai integrācijai veltīto programmu – apceļojusi Kuldīgu, Pļaviņas, Rēzekni un Daugavpili. Aprīļa sākumā izbraukumu cikls beidzies Smiltenes un Valmieras biedrībās.

Mobilā moderācija – tas nozīmē nepārtraukta mainība, kustība un šo nosaukumu mūsu grupa attaisnoja, pirmkārt, veidojot savu programmu, kurā ietvēra dažādas nodarbības – lektoru stāstījumus par etnisko integrāciju Latvijā un Eiropā, diskusijas, atraktīvās nodarbības un priekšnesumus, kā arī plašu izdales materiālu (*brošūru, bukletu, grāmatu*) klāstu, kas nonāca pasākumu apmeklētāju rīcībā visās biedrībās.

Bija interesanti vērot un salīdzināt šī pasākuma apmeklētājus dažādās biedrībās – gan to sastāvu pēc vecuma grupām, gan pēc gatavības iesaistīties diskusijās un domu apmaiņā par to, kā jūtas nedzirdīgie cittautieši savās biedrībās, kā arī pēc reakcijas, kas raisījās atrakciju un priekšnesumu laikā.

Apmeklētāji visumā atsaucīgi uzņēma nodarbību vadītāju stāstījumu par etniskām problēmām un to risinājumiem gan Latvijā, gan Eiropā. Īpaši viņus interesēja tieši nedzirdīgo situācija šajā ziņā, un visi ar lielu uz-

Mobilās moderācijas grupa: Programma izpildīta: „Esam gandarīti. Visiem paldies...”

Izbraukuma grupa teic paldies par uzmanību!

manību uztvēra lektora I. Kalniņa sagatavotos faktus no Eiropas valstu piemēriem.

Mūsu programmas vērotājiem patika arī atraktīvās spēles, kas saistījās ar citu tautu tradīcijām. Jāteic, ka viņi apliecināja samērā labas zināšanas. Bija prieks par to un gribētos ticēt, ka grupas līdzatvestā un apmeklētājiem sadalītā palīgliteratūra tās vairo vēl tālāk.

Pateicība

Kā programmas "Būt pilsonim" vadītāja izsaku pateicību grupas dalībniekiem **Z.Unguram, I.Kalniņam**, brīvprātīgajai **I.Kristofovai** un šoferim **A.Gutānam** par ieguldījumu pozitīvo rezultātu radīšanā, kā arī visiem šī pasākuma apmeklētājiem par atsaucību, kas man personiski sniedza lielu gandarījumu. ▲